

הרב דוד טורנר

דברים שנאמרו בבית מדרש גבעת שמואל

בניין התורה של הכלל ושל הפרטים

קשה לדבר על נשמה גדולה כל כך. נשמה שכמה שננסה להבין אותה אנחנו אף פעם לא נבין אותה במלואה. הרב היה דמות פלאית, דמות מיוחדת. הרב הוא ממש מאבני היסוד של גאולתם של ישראל.

הרב לא רק בנה כל תלמיד ותלמיד באופן אישי, אלא בנה את כל התורה שלנו, את כל המבט שלנו - כדור - על התורה, את כל המבט שלנו על המציאות, הוא היה מקור ליראת שמיים מיוחדת בדור של גאולה. אין פרט בכל סוגיה בש"ס שלא מאיר אצלנו באור המיוחד של הרב. ודאי סוגיות שלמדנו ממנו בצורה ישירה, אבל גם בסוגיות שלא זכינו ללמוד ממנו - צורת ההתבוננות של הרב תמיד מלווה את הכל.

ומדובר בדור שלם שזכה לגדול לאורו וליהנות מפירותיו ומפירי פירותיו. בהחלט אפשר לומר שרוב מניין ורוב בניין של התורה שנלמדת היום בבתי המדרשות של הקץ המגולה, יונקת מתורתו. הרב הקים עולם תורה שלם, חי, בעל שיעור קומה וריבוי תלמידי חכמים.

מסירות נפש

השפעתו הגדולה של הרב מתבלטת בשני דברים - האור הגדול של תורתו, ומסירות הנפש האדירה שלו. הרב כיתת רגליו להעביר שיעורים במקומות רבים, ובמשך שנים רבות. כאשר הגיע להעביר שיעור אצלנו בכולל בגבעת שמואל, הוא הגיע אחרי יום ארוך - בהר המור, בתל אביב ועוד. בכל זאת, כשהגיע אלינו תמיד היה רענן כולו. 50 שנה של "לא ימיש מתוך האוהל", חזר על המסכתות והפרקים ה"שיבתיים", הכל בשביל להעמיד את עמוד השדרה של התורה.

לפני כשנה, כשהרב קיבל את הבשורה הקשה על המחלה, זה היה יום רביעי - יום שבו הרב היה נוסע לשיבת מעלה אליהו, לשיבתו של הרב מיכה הלוי ואלינו, לגבעת שמואל. למרות הבשורה הקשה, הרב העביר את השיעורים, תמידים כסדרם. "שְׁבֹטָךָ וּמִשְׁעֶנְתְּךָ הִמָּה יִנְחַמְנִי". כאשר הרב סיים להעביר את השיעור, הרב חיים גנץ ליווה אותו חזרה. הרב סיפר לרב חיים, באמירה 'חברית', על המחלה. הרב חיים כאב מאוד למשמע הבשורה. הרב אמר לו: הכל בסדר, הקב"ה עדיין נמצא בעולם, התורה עדיין נמצאת בעולם, אני נמצא, רק הרגל קצת כואבת. ככה בכל תקופת המחלה, גם כשהוא היה בבית החולים, תמיד כאשר הגיע להעביר שיעורים אמר - באתי לנוח קצת. תמיד

כשהיה קושי, מה שהטריד את הרב זה העברת השיעורים. לא היה לרב כאבים אישיים, אלא כאבים כלליים - כאב שנבע מהרצון האדיר שלו להרבות תורה בעם ישראל.

בקשת ה'

האדמו"ר הזקן מחב"ד (ליקוטי תורה פרשת ויקרא עמוד נב) מדבר על כך שהצמצום של גילוי הקדושה הוא שיא הגילוי. האדמו"ר הזקן מדבר על דוגמא של רב שמפסיק ללמד, ושם נמצא הגילוי. כשאני לומד את זה, מול עיני נמצא הרב בשיעוריו. תלמיד שואל את הרב שאלה, או שהרב עצמו מתקשה, והרב עוצר וחושב, תוך כדי שיעור. בשתיקה. ברגעים אלו, אתה לא שומע את דברי הרב מרדכי, אתה רואה את העיניים שלו, את מאור הפנים שלו, את דרישת ה' שלו, את בקשת ה' שלו.

אבל זה לא רק שהרב עוצר, זה לאורך כל השיעור. גם כאשר כבר בדקות הראשונות של השיעור לא הצלחנו לעקוב אחר דברי הרב, לא הייתה אף פעם שום הוה אמינא לעזוב את השיעור, גם כשהשיעור ארך שעותיים ואף יותר. רק לעמוד ולראות את הרב, את בקשת ה' שלו, היה שווה את הכל.

אצל הרב, כבר בתחילת הסוגיה, בטהרה הפנימית שלו, הוא כבר חי את הצד הפנימי של הסוגיה. לימוד סוגיה בתורה, אינו מיועד לחדש חידושים, אלא להיות קשור לפנימיותה של הסוגיה ושל התורה בכלל. צורת הלימוד הזאת יוצרת בהירות, שהיא אינה מלאכותית ומעושה, אלא בהירות מקורית ואמיתית. הרב דיבר על כך שעניינה של מקוריות אינו החידוש, אלא דווקא היניקה מהמקור, להיות בקשר עם הקב"ה עצמו. והוא לא רק דיבר, אלא גם חי את זה, ושידר את זה.

כשהרב ניגש לסוגיה, הוא ניגש לקב"ה, ומתוך כך הקושיות צפות מאליהם. אי אפשר להבין את הסוגיה בצורה הגלויה, זה תמיד לחפש את אור האינסוף, לחפש את הקב"ה שבדברים. הרב אמר שלקרוא תוספות ולומר בפעם הראשונה מה הוא אומר, זה חילול הקודש. לא יכול להיות שכבר מצאת את הקב"ה, אחרי פעם אחת שקראת.

פעם התייעצנו עם הרב על ר"מ שיעור א' באחד מבתי המדרש. הרב אמר שאחד הדברים המשמעותיים בר"מ שיעור א', זה ר"מ ששאלות כואבות לו. לא הידענות, לא חריפות הלימוד, אלא שידע לשאול שאלות. תלמיד שרואה שהרב שלו שאול שאלות וזה כואב לו, זה מטריד אותו, זה הדבר המשמעותי.

אהבת הבריות

מתוך דרישת ה' של הרב, הייתה לרב גם אהבה גדולה לכל אדם. כחלק מזה שהתורה היא אינסופית וכל תוספות הוא אינסופי, גם כל אדם הוא אינסופי. בהר המור, אם היה

יהודי שהיה בצד, הרב ראה אותו מרחוק והיה ניגש אליו. הייתה לו יכולת מיוחדת לזהות את מי שצריך אוזן קשבת, מי זקוק לעזרה.

פעם הגיעו לשיעור של הרב מרדכי ר"מ ותלמידיו, הר"מ היה תלמיד של הרב מרדכי ומיודד איתו. במהלך השיעור, הר"מ הצביע ואמר את הבנתו בסוגיה. הרב מרדכי אמר - פלוני (בשמו הפרטי), איך אפשר לומר את זה?! הוא הרגיש שיש משהו קצת בוסרי בהבנה הזאת. בהמשך השיעור, ראיתי שהרב לא לגמרי איתנו. אחרי השיעור, התברר שהרב התחרט מאוד על כך שקרא לאותו הר"מ בשמו הפרטי. שבוע לאחר מכן, הרב התחיל את השיעור עם סיכום של השיעור הקודם. הרב אמר - אמרנו כך וכך, והיה את החידוש שהרב שישב לפנינו אמר, והמשיך להעמיק בדברים הרבה.

בפעם אחרת, כשהקבוצה הגיעה, אחד התלמידים ביקש לשאול שאלה. הריים אותו התלמיד את ידו, והתחיל לגמגם. הוא היה תלמיד צעיר, ישב ביחד עם חבורה מבוגרת יותר ממנו, והתבייש מאוד. הרב ראה שהתלמיד מתחיל לגמגם ואמר - אני יודע מה אתה רוצה לשאול, שאלה שכבר שנים כואבת לי, שאלה שהופכת לנו את כל הסוגיה. כל מה שאמרנו עד עכשיו מתערער לגמרי בעקבות השאלה שלך! זאת לא הייתה הצגה בלבד. הרב ראה כל דבר בצורה גדולה. כל דבר עורר רבב עוד התבוננות. הדבקות הגדולה של הרב בקב"ה, עוררה בו מקום שכל דבר הוא ראה בצורה גדולה.

בנו בכורו של הרב עם הרבה מגבלות רפואיות קשות. הרב היה בעל רגישות מיוחדת אליו - מלטף אותו, לוקח אותו לתפילה, משמח אותו. היה ידוע בישיבה שבימי ראשון אין שיעורים. הרב היה נוסע אז ל'קרן אור', איפה שהבן שלו היה מטופל, ומשמח את הילדים. כשהבן של הרב עזב את המקום, הפסיק הרב גם כן להגיע לשם. אחרי שבוע-שבועיים, התקשרו אליו ואמרו שהילדים שואלים איפה הרב. מאז הרב המשיך להגיע לשם, למרות שבנו כבר לא היה שם.

תמימות

הרב היה תמים. לא במשמעות הפשוטה של המילה, למרות שבאמת היה אפשר לטעות ברב בכך. הרב היה תמים במובן של שלמות. הוא ראה את כל העולם לא בצורה חלקית, אלא בצורה מלאה, מתוך גדלות. כשהלכנו לבקר את הרב בביקור האחרון, הרב קרא את הפסוקים בישעיהו (ב, ב-ד): "וְהָיָה בְּאַחֲרֵי הַיָּמִים נִכּוֹן יְהִיֶּה הָרַב בֵּית ה' בְּרֹאשׁ הַהָרִים וְנִשָּׂא מִגְבְּעוֹת וְנִהְרָוּ אֵלָיו כָּל הַגּוֹיִם..." אמר הרב - אבל ישעיהו לא ענה על השאלה הכי בסיסית, מה עם אל-אקצא? הרב רצה להגיד - להרבה שאלות, הפתרון זה להתבונן על המציאות במבט אחר, במבט גבוה. אם עם ישראל היה רק רואה את הגובה של ישעיהו, הכל היה נראה אחרת.

באחד הימים, הרב יצא עם משפחתו לטיול, לאוויר הפתוח. אחד מבני המשפחה הפנה את תשומת ליבו של הרב לפרחים היפים שהיו לפניו. הרב שמח בפרחים, אבל הסתכל רחוק, על הבתים של ירושלים ואמר - איזה יופי יש שם, יש שם בתים של אנשים שמיישבים את ירושלים. אנחנו במבט שלנו רואים פרחים יפים, הרב ראה רחוק - הרב ראה אנשים יפים, שמאחורי כל בית בירושלים יש אור גדול.

חז"ל אמרו (סנהדרין צט, ב) שהמבזה תלמיד חכם הוא אפיקורס. הוסיפו עוד חז"ל ואמרו, שגם המבזה אדם בפני תלמיד חכם הוא אפיקורס. שהיינו מול הרב מרדכי הבנו את הדברים. הרבה פעמים התייעצנו איתו על דברים מורכבים, ודברנו בצורה קטנה, בצורה ביקורתית. רק לראות את המבט של הרב, את הפרצוף שלו, והבנו ישר שזה לא שייך. אי אפשר להיות קטן מול הרב.

עם ישראל משתוקק השתוקקות עמוקה, ולא יודע מה הוא מחפש. הוא כל כך צריך את האור הגדול הזה, שיאיר את הכמיהה לקב"ה בצורה גדולה, בצורה מרוממת ומלאת מתיקות. יהי רצון שנמשיך לקבל ממנו את הדברים הללו.